

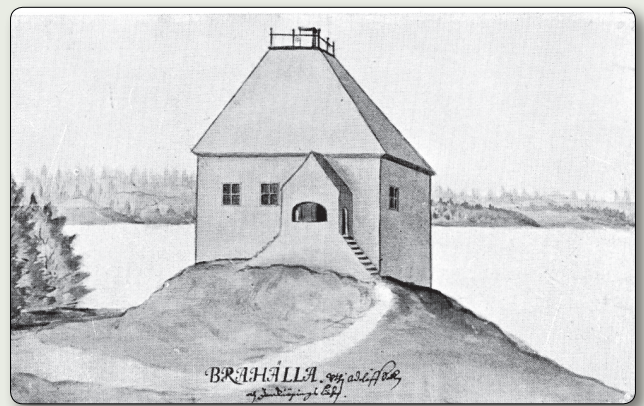
BRAHÄLLA SLOTTSRUIN

På en hög klippa över sjön Noen ligger ruinen efter greve Per Brahe den yngres jaktstott Brahälla. Detta var grevens sista byggprojekt inom Visingsborgs grevskap innan han avled 1680. Året därpå tog Kronan tillbaka ätten Brahes förlänningar, däribland Näs säteri, på vars marker Brahälla står. Bygget av jaktstottet genomfördes på ett par år. Sommaren 1680 murades väggarna upp och 1681 belades taket med spån. Fasadputsen hade röd avfärgning från början.

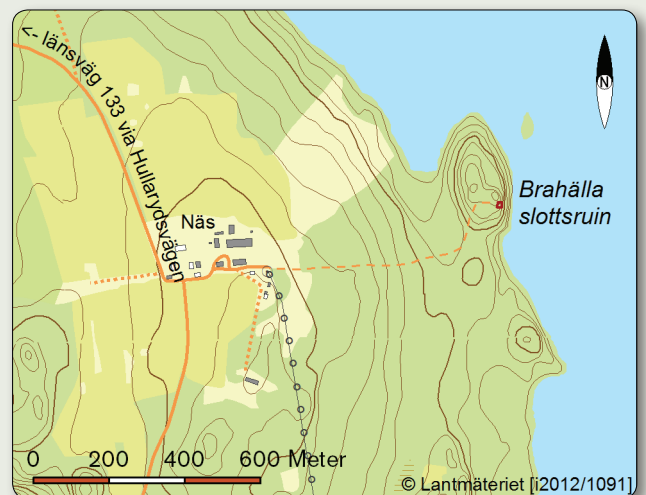
Det var knappast ett jaktstott i ordets egentliga bemärkelse. Skalan är beskedlig med en källarvåning, sal, hall och kammar. Det höga taket hade precis som det mer imponerande Brahehus en altan för att besökarna skulle kunna beundra den milsvida utsikten. Per Brahe valde gärna dramatiska och natursköna lägen för sina luststott, ”för Prospects skull” som han själv skrev.

Troligen blev Brahälla aldrig använt i någon större utsträckning. Efter 1681 kom säteriet att vandra genom flera adelsätter. Under slutet av 1700-talet stals tegel från byggnaden och på 1800-talet blåste taket av, varefter förfallet gick snabbt. Olika avbildningar från 1800-talet illustrerar hur byggnadens förfall pågick och hur delar av murarna rasade successivt.

På 1930-talet restaurerades ruinen varvid delar av de nedrasade murarna återställdes. Överst på murarna lades grästovor som skydd. De senaste insatserna för ruinens bevarande skedde 2010.

Erik Dahlbergs teckning av slottet, utförd på 1690-talet för hans bokverk "Suecia antiqua et hodierna".

SMULTRONSTÄLLE 35

HITTA HIT

Kör Lv 133 mellan Gränna och Tranås. Vid Adelöv, tag av söderut mot Lekeryd ca 4 km till skylt Slottsruin. P-plats vid informationsskylt. Härifrån utgår en ca 1,5 km lång naturstig i bitvis starkt kuperad terräng.

Koordinater:

N 6427930 / E 483781
(SWEREF 99 TM) // N 57°
59' 33,70", E 14° 43' 32,40"
(WGS84)

Brahälla slotsruin vid sjön Noen. Foto: Leif Gustavsson/L.G.foto.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 ▪ www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Länsmuseet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämningarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgrändar med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturreservat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställen varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

